

มากกว่า 180,000 Yellow-breasted Buntings

ผลการนับนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองจาก
เครือข่าย 6 ประเทศในปี 2026

Over 180,000 YBB were counted from 6 countries in 2026

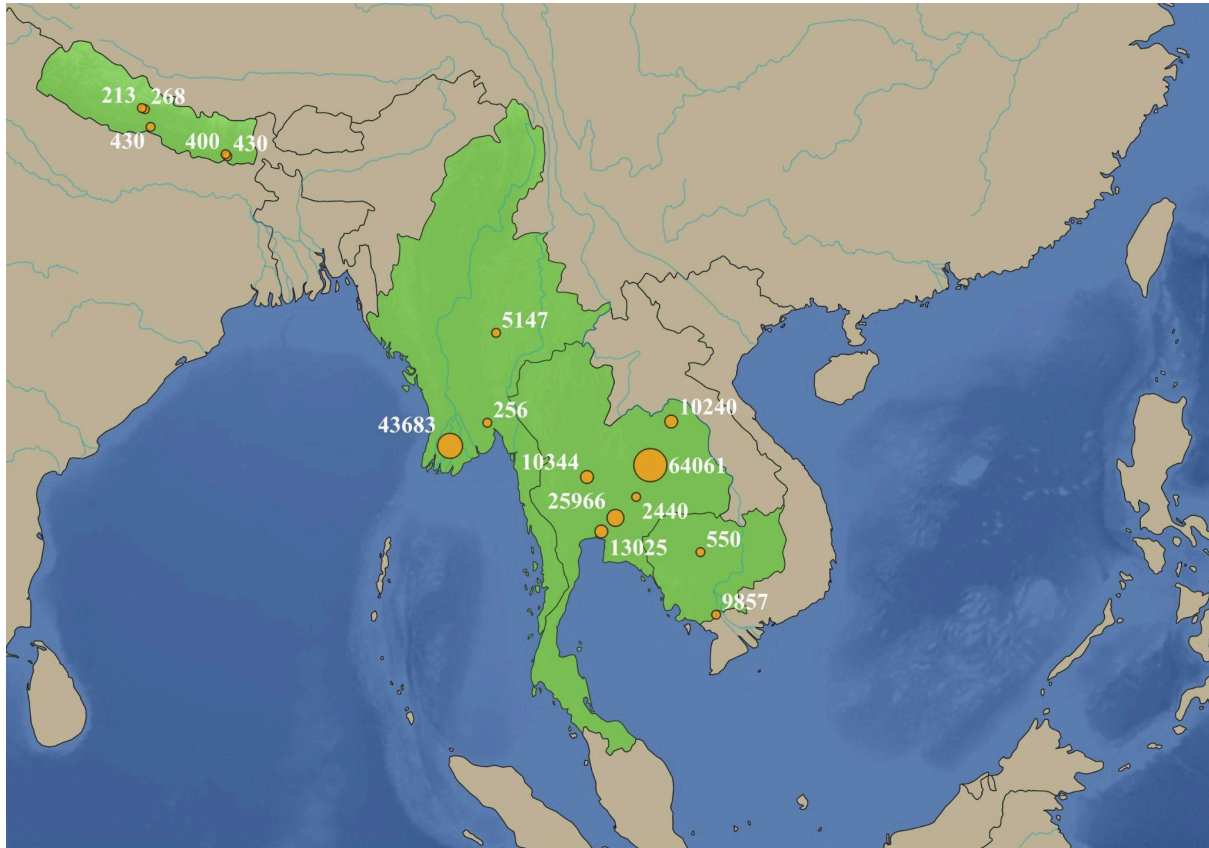
สรุปผลการนับประชากรนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือง จาก 6 ประเทศ รวมพบนกมากกว่า 180,000 ตัว

นกจาบปีกอ่อนนอกเหลือง (Yellow-breasted Bunting; *Emberiza aureola*) เป็นนกอพยพที่เคยพบเห็นได้ทั่วไปเป็นจำนวนมากตั้งแต่ตอนเหนือของทวีปยุโรปไปจนถึงทางตะวันออกของทวีป ในช่วงก่อนปี ค.ศ. 1990 มีการประเมินว่ามีประชากรมากกว่า 100 ล้านตัว อย่างไรก็ตามประชากรของนกชนิดนี้ได้ลดจำนวนลงมากถึง 95% ในช่วงปี 1980 ถึง 2013 ส่งผลให้ในปี 2017 นกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองได้รับการประเมินโดย BirdLife International ให้อยู่ในสถานภาพใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง (Critically Endangered: CR) ตามบัญชีแดง IUCN

ปัจจัยหลักที่คาดว่าส่งผลให้นกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองลดจำนวนลง คือการดักจับระหว่างเส้นทางอพยพ ทั้งเพื่อเป็นอาหาร และการใช้ตาข่ายเพื่อป้องกันผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งนกใช้เป็นที่พักนอนในเวลากลางคืน และการปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตร รวมถึงการใช้สารเคมีทางการเกษตรซึ่งส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารด้วย

แม้ว่านกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองได้ถูกจัดให้เป็นชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม แต่ข้อมูลที่สำคัญต่อการอนุรักษ์นกชนิดนี้ยังมีค่อนข้างจำกัด ในปี 2016 ได้มีการจัดทำแผนการอนุรักษ์นกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองขึ้น (species action plan) ส่งผลให้มีการตื่นตัวในการศึกษาอย่างเป็นระบบมากขึ้น ในงานประชุมวิชาการ Asian Ornithological Conference ครั้งที่ 1 ในปี 2021 มีการหารือถึงวิธีการสำรวจประชากรนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองในแหล่งอาศัยนอกฤดูผสมพันธุ์อย่างจริงจังนำโดยคณะนักวิจัยจากประเทศไทย โดยมีการจัดงานอบรมเชิงปฏิบัติการในการนับจำนวนนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองในจังหวัดขอนแก่น ในปี 2025 เพื่อสร้างเครือข่ายคณะทำงานในการสำรวจโดยนักวิจัยและนักอนุรักษ์จากหลายประเทศ นำไปสู่การนับประชากรนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองเมื่อเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 2026 ที่ผ่านมา โดยมี 6 ประเทศเครือข่าย ได้แก่ อินเดีย เนปาล เมียนมาร์ ลาว และไทย เข้าร่วม

จากการสำรวจในครั้งนี้ สามารถนับนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือได้อย่างน้อย 187,310 ตัว โดยความร่วมมือจากนักวิจัย นักอนุรักษ์ และอาสาสมัครรวม 105 คน แบ่งเป็น เนปาล 1,741 ตัว จาก 5 จุดสำรวจ กัมพูชา 10,407 ตัว จาก 2 จุดสำรวจ เมียนมาร์ 49,086 ตัว จาก 6 จุดสำรวจ และไทยซึ่งนับได้จำนวนมากที่สุดถึง 126,076 ตัว จาก 6 จุดสำรวจ สำหรับลาวนั้นยังไม่พบจุดรวมนอนของนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือ เช่นเดียวกับอินเดียที่แม้ว่าจะพบนกจาบปีกอ่อนจำนวนหนึ่งแต่ยังไม่พบจุดรวมนอน การสำรวจนับนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือในครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรกในการสำรวจโดยการนับนก ณ จุดรวมนอน

จำนวนนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือ จากจุดสำรวจต่าง ๆ

นอกจากการนับนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือในจุดรวมนอนจาก 4 ประเทศแล้ว ยังมีการรวบรวมข้อมูลนกในกลุ่มนกจาบปีกอ่อนจากข้อมูลวิทยาศาสตร์ผลเมืองผ่าน eBird ในพื้นที่ทวีปเอเชีย ระหว่างพฤศจิกายน 2025 ถึง เมษายน 2026 โดยความร่วมมือระหว่าง Cornell Lab of Ornithology และ Hong Kong Bird Watching Society โดยตลอดฤดูกาลอพยพสามารถรวบรวมข้อมูลนกจาบปีกอ่อนจากทั้งหมด 8 ชนิดได้ 25,232 ตัว จากทั้งหมด 20 ประเทศ

สำรวจนับนกจาบปีกอ่อนนอกแหล่งที่หนองกองแก้ว จ.ขอนแก่น จุดพักผ่อนของนกจาบปีกอ่อนนอกแหล่งที่ใหญ่ที่สุดในโลก © Simba Chan

สำรวจนับนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองใน Kyon Ka Pyin ประเทศเมียนมาร์ © BANCA

การสำรวจนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองในครั้งนี้ไม่ได้เป็นแค่การนับจำนวนนกเท่านั้น แต่ยังเป็นการเริ่มต้นของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศในการอนุรักษ์นกทุ่ง (Landbirds) ซึ่งกำลังลดจำนวนลงเป็นอย่างมากทั่วโลกอีกด้วย

สำหรับการสำรวจในปีถัดไป จะมีการเปิดให้อาสาสมัครได้มีส่วนร่วมในการสำรวจมากขึ้น ทั้งการรายงานการพบเห็นนกจาบปีกอ่อนนอกเหลือง และนกจาบปีกอ่อนชนิดอื่น ๆ ผ่านทางช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะ eBird การตามหาจุดรวมนอน และนับจำนวนของนกจาบปีกอ่อนนอกเหลืองต่อไป

ทีมสำรวจนกในประเทศกัมพูชา © NatureLife Cambodia

การสำรวจนกกจากปีกอ่อนนอกแหล่งในจตุรรมนอนครั้งที่หนึ่ง ในปี 2026 นี้ ได้รับการสนับสนุนโดย Japan Bird Research Association (crowdfunding) และดำเนินการนับโดยองค์กรและอาสาสมัครในพื้นที่ ได้แก่ ในประเทศไทยโดย สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประเทศเนปาลโดย Bird Conservation Nepal และ Pokhara Bird Society and Himali Anusandhan Kendra ในประเทศอินเดีย โดย Bird Count India ในประเทศเมียนมาร์โดย Biodiversity And Nature Conservation Association (BANCA) และ Kyone Ka Pyin - Tap Seik Community Conservation Group ประเทศกัมพูชาโดย NatureLife Cambodia, Wildlife Conservation Society, Cambodia bird guide association, Sam Veasna Conservation Tour, Ministry of Environment และ Khmer Nature Photographer และ National University of Laos ในประเทศลาว ข้อมูลการรายงานนกกจากปีกอ่อนในทวีปเอเชียได้รับการรวบรวมโดย Hong Kong Bird Watching Society และ Cornell Lab of Ornithology และการประชุมในการเพื่อจัดเตรียมการสำรวจระหว่างปี 2023 ถึง 2025 ได้รับการสนับสนุนจาก Japan Fund for Global Environment และ the Keidanren Nature Conservation Fun